

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
Протокол № _____ від _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри
іноземної філології і перекладу
Протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.
Світлана АМЕЛІНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант програми
«Німецька мова та друга іноземна»
к. філол. н., доцент
Наталія ОЛЬХОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ПРАКТИЧНИЙ КУРС ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ДРУГОЇ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ)»**

Спеціальність:	035 – Філологія
Освітня програма:	«Німецька мова та друга іноземна»
Факультет:	Гуманітарно-педагогічний
Розробник:	Маркова Юлія Русланівна, доцент кафедри іноземної філології і перекладу, кандидат філологічних наук, доцент Стрілець Валентина Василівна, доцент кафедри іноземної філології і перекладу, кандидат педагогічних наук, доцент

Київ – 2023

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАКТИЧНИЙ КУРС ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ)»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	03 «Гуманітарні науки»	
Спеціальність	035 «Філологія»	
Спеціалізація	035.043 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»	
Освітня програма	«Німецька мова та друга іноземна»	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	—	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	не передбачено навчальним планом
Семестр	4	—
Лекційні заняття	—	—
Практичні, семінарські заняття	46 год.	—
Лабораторні заняття	—	—
Самостійна робота	134 год.	—
Індивідуальні завдання	—	—
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	—

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є підготовка перекладача високої кваліфікації, здатного виконувати усі основні види перекладу різножанрових текстів, набуття студентами теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для перекладацької діяльності, формування високої перекладацької компетенції, засвоєння основ теорії та практики письмового перекладу, всебічна підготовка перекладача-філолога, розвиток мовної та культурної компетенції; розширення спеціальних екстралінгвістичних знань, умінь працювати зі словниками, автоматичними перекладачами, уміння працювати в екстремальних умовах дефіциту часу та швидко знаходити оптимальний варіант перекладу.

Завдання курсу:

1) Сформувати у студентів систему певних загальнотеоретичних знань і конкретних закономірностей адекватного перекладу мовних одиниць.

2) Навчити студентів комплексно підходити до відтворення змістового значення і жанрово-стилістичних особливостей суспільно-політичних, художніх і науково-технічних текстів.

3) Розвинути у студентів вміння розуміти зміст дискурсу, що перекладається, девербалізувати його та реконструювати засобами іншої мови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- загальну інформацію про письмовий переклад та різні підходи до його трактування;
- теорію перекладу як акту міжкультурної, міжмовної комунікації;
- денотативну та експресивну функцію в перекладі;
- теорію ідіоматичності експресивно-стилістичних засобів;
- способи прагматичної адаптації тексту-оригіналу;
- перекладацькі трансформації, обумовлені заміною відправної точки тексту;
- теорію перекладацьких трансформацій;
- способи відтворення безеквівалентної лексики (транслітерація, транскрипція, запозичення);
- типи семантичних відповідностей-еквівалентів, їхня класифікація, особливості;
- типи семантичних відповідностей-еквівалентів;
- фактор стилю в перекладознавчому процесі;
- способи перекладу текстів угод та текстів юридичного характеру;
- особливості застосування лексичних, граматичних, лексико-граматичних та синтаксичних трансформацій;
- теорію та практику інтерпретативного підходу до перекладу.

вміти:

- перекладати вільні словосполучення;
- зберігати експресивний ефект в перекладі та знижувати експресивність;
- розподіляти та об'єднувати висловлювання під час перекладу;
- робити перекладацький аналіз тексту;
- робити переклад текстів ділових листів;
- робити переклад власних назв та назв партій і громадських організацій, тексти політичного характеру;
- використовувати способи відтворення безеквівалентної лексики (лакун);
- робити переклад науково-технічних та галузевих текстів;
- виступати з повідомленнями за обраною тематикою, добирати фактичний матеріал для тематики текстів, що підлягають перекладу;
- застосовувати перекладацькі трансформаційні засоби в практиці письмового перекладу;
- застосовувати фонові знання під час перекладу реалій.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 13. Здатність до здійснення аспектного перекладу в англо-українській мовній парі з дотриманням лексико-граматичних норм та жанрово-стилістичних особливостей.

ФК 14. Здатність використовувати сучасні системи автоматизованого перекладу, а також володіти прийомами забезпечення якості перекладу.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 20. Мати навички аспектного перекладу; знати основні принципи передачі в перекладі лексико-граматичних та жанрово-стилістичних особливостей матеріалів аграрної сфери.

ПРН 21. Уміти використовувати сучасні системи автоматизованого перекладу, різні цифрові інструменти перекладача, а також послуговуватися прийомами забезпечення якості перекладу.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ: - повного терміну денної (заочної) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Предмет теорії перекладу. Основні типи лексико-граматичних та лексико-семантичних трансформацій у перекладі													
Тема 1. Предмет теорії перекладу, її місце серед інших гуманітарних дисциплін. Слово та його дефініція для перекладознавства	1	18		4			14						
Тема 2. Мовні форми та значення і позамовна ситуація при перекладі. Денотативний, конотативний та прагматичний аспекти перекладу. Інваріант перекладу. Інформативна структура тексту та окремих його елементів.	2-3	18		4			14						
Тема 3. Поняття еквівалентності та адекватності перекладу, переклад буквальний, адекватний та вільний. Шляхи досягнення адекватності в перекладі. Рівні еквівалентності.	3-4	18		4			14						
Тема 4. Переклад термінологічної лексики. Типи неологізмів та їхній переклад. Семантичні та синтаксичні ознаки іменника.	5-6	18		6			12						

Відмінкові форми, їх використання і переклад рідною мовою.													
Тема 5. Переклад суспільно-політичних і науково-технічних термінів. Особливості перекладу дієслів. Категорія часу, виду й способу дієслова і модальності. Переклад безособових і неозначено-особових речень.	7-8	18		6			12						
Разом за змістовим модулем 2		90		24			66						
Змістовий модуль 2. Стилiстичнi та прагматичнi проблеми перекладу. Специфiка перекладу текстiв рiзних жанрiв													
Тема 1. Особливості перекладу стійких словосполучень. Взаємозалежність синтаксичних і лексико-семантичних перетворень при перекладі висловлювань.	9	18		4			14						
Тема 2. Способи підкреслення смислового центру (реми) висловлення. Шляхи подолання інверсії в реченні при перекладі іноземною мовою.	10-11	18		4			14						
Тема 3. Стилiстичнi та прагматичнi проблеми перекладу. Стилiстична та прагматична характеристика тексту як цiлого та її вiдтворення у перекладi.	11-12	18		4			14						
Тема 4. Лексичнi, термiнологiчнi та	13-14	18		6			12						

жанрово-стилістичні проблеми науково-технічного перекладу. Спеціальні значення загальнонародних слів у науково-технічних текстах.													
Тема 5. Переклад термінів. Науково-технічні терміни та труднощі їхнього перекладу. Міжгалузева та внутрішньогалузева омонімія термінів і переклад.	14-15	18	4			14							
Разом за змістовим модулем 2		90	22			68							
Усього годин		180	46			134							

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом не передбачено

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1. Предмет теорії перекладу. Основні типи лексико-граматичних та лексико-семантичних трансформацій Тема 1. Предмет теорії перекладу, місце теорії перекладу серед інших гуманітарних дисциплін. Роль перекладу в розвитку світової культури, взаємозбагачення культур та зміцнення міжнародних зв'язків. Короткий огляд з історії вітчизняного і зарубіжного перекладознавства. Слово та його дефініція для перекладознавства	4
2	Тема 2. Мовні форми та значення і позамовна ситуація при перекладі. Денотативний, конотативний та прагматичний аспекти перекладу. Інваріант перекладу. Інформативна структура тексту та окремих його елементів.	4
3	Тема 3. Поняття еквівалентності та адекватності перекладу, переклад буквальний, адекватний та вільний. Шляхи досягнення адекватності в перекладі. Проблема одиниці перекладу. Рівні еквівалентності.	4
4	Тема 4. Переклад термінологічної лексики. Типи неологізмів та їх переклад. Семантичні та синтаксичні ознаки іменника. Відмінкові форми, їх використання і переклад рідною мовою.	6
5	Тема 5. Переклад суспільно-політичних і науково-технічних термінів. Особливості перекладу дієслів. Категорія часу, виду й способу дієслова і модальності. Переклад безособових і неозначено-особових речень.	6
6	Змістовий модуль 2. Стилiстичні та прагматичні проблеми перекладу. Специфіка перекладу текстiв рiзних жанрiв	4

	Тема 1. Особливості перекладу стійких словосполучень. Взаємозалежність синтаксичних і лексико-семантичних перетворень при перекладі висловлювань.	
7	Тема 2. Способи підкреслення смислового центру (реми) висловлення. Шляхи подолання інверсії в реченні при перекладі іноземною мовою.	4
8	Тема 3. Стилїстичні та прагматичні проблеми перекладу. Стилїстична та прагматична характеристика тексту як цілого та її відтворення у перекладі.	4
9	Тема 4. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилїстичні проблеми науково-технічного перекладу. Спеціальні значення загальнонародних слів у науково-технічних текстах.	6
10	Тема 5. Переклад термінів. Науково-технічні терміни та труднощі їхнього перекладу. Міжгалузєва та внутрішньогалузєва омонїмія термінів і переклад.	4
	Усього за 4 семестр	46

6. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом не передбачено

7. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1. Предмет теорії перекладу. Основні типи лексико-граматичних та лексико-семантичних трансформацій Тема 1. Загальна інформація про курс письмового перекладу. Різні підходи до трактування письмового перекладу. Переклад як акт міжкультурної та міжмовної комунікації.	14
2	Тема 2. Лексико-граматичні аспекти перекладу. Денотативний, конотативний та прагматичний аспекти перекладу.	14
3	Тема 3. Поняття еквівалентності та адекватності перекладу. Класифікація, походження та вживання омонїмів у англійській мові.	14
4	Тема 4. Переклад термінологічної лексики. Типи неологізмів у англійській мові та їх переклад. Багатофункціональні службові слова та способи їхнього перекладу.	12
5	Тема 5. Переклад суспільно-політичних і науково-технічних термінів. Особливості перекладу дієслів. Дійсний, умовний та наказовий спосіб – функціональне застосування під час перекладу.	12
6	Змістовий модуль 2. Стилїстичні та прагматичні проблеми перекладу. Специфіка перекладу текстів різних жанрів Тема 1. Особливості перекладу фразеологізмів у англійській та українській мовах.	14
7	Тема 2. Способи підкреслення смислового центру (реми) висловлення. Шляхи подолання інверсії в реченні при перекладі іноземною мовою.	14
8	Тема 3. Трансформації в процесі перекладу: стилїстично та суб'єктивно обумовлені трансформації.	14
9	Тема 4. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилїстичні проблеми науково-технічного перекладу. Переклад абревіатур та скорочень.	10
10	Тема 5. Характерні особливості професійного перекладу. Міжгалузєва та внутрішньогалузєва омонїмія термінів. Переклад складних речень.	15
	Усього за 4 семестр	134

8. ЗРАЗОК КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ

1. *Write about* the most common contextual meanings of the definite article and means of expressing them in Ukrainian; the most common contextual meanings of the indefinite article and means of expressing them in Ukrainian.

2. *Translate the sentences into Ukrainian.*

1. Desperately he came to a halt in front of one decent picture hanging on the walls. (A. Huxley) 2. I honestly think if a person's an artist nobody ought to have any feeling at all about meeting him. (D. Parker) 3. Life worried and bored him, and time was a vexation. (J. London) 4. He is a man. (Ibid.) 5. He was over to San Francisco yesterday looking for a ship. (Ibid.) 6. «What's that?» he replied to a question from Olney that broke in upon his train of thought. (Ibid.) 7. «Yes, she is a peacock in everything but beauty», said Lord Henry. (O. Wilde) 8. I have not laid eyes on him for a week. (Ibid.) 9. They are always telling that it (America) is the Paradise for women. (Ibid.) 10. Were people to gape at the mystery of his life? (Ibid.) 11. «An eternity», she tells me... (Ibid.) 12. There is hardly a single person in the House of Commons worth painting - . (Ibid.)

3. *Transform the following Ukrainian noun word-groups into English asyndetic substantival clusters:*

1. Науково-дослідні інститути академії наук України. 2. Різдвяні колядування учнів молодших класів міста Львова. 3. Наслідки зимової студентської сесії 2000 року. 4. Заочники Київського інституту бізнесу і технологій. 5. Заліки п'ятикурсників за останню весняно-літню сесію. 6. Новорічні та різдвяні свята харківських школярів. 7. Київські видавництва художньої літератури «Веселка» та «Український письменник».

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні: лекційний метод, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;
практичні: метод вправ, практична робота;

Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Практичні методи: усні вправи – усний аналіз фактичного матеріалу на базі засвоєння теорії, письмові вправи — конспектування, письмові вправи на множинний вибір, стилістичний аналіз автентичного тексту.

Робота з підручниками та науковими статтями, робота з електронними бібліотеками та словниками.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Види: поточний, підсумковий.

Для контролю засвоєння навчального матеріалу у рамках аудиторної роботи проводиться усне опитування, перевіряється виконання самостійної роботи студентів, проводиться поточне тестування, написання модульної контрольної роботи після вивчення кожного модуля.

Форма контролю: **залік**.

Підсумковий контроль успішності студентів проводиться під час заліку відповідно до графіку проведення екзаменаційної сесії.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R дис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації **R ат** (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R нр** (до 70 балів): **R дис = R нр + R ат**.

12. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
2. Комплекс контрольних робіт для визначення засвоєних знань з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт.
3. Тестові завдання для підсумкового контролю знань студентів.
4. Методичні рекомендації з «Практичного курсу письмового перекладу другої іноземної мови (англійської)».

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Onomastic aspects of translation: theory and practice / Ономастичні аспекти перекладу: теорія і практика. Навч. посібник / Борис Д.П. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2022. – 108 с.
2. Sociocultural aspects of translation: theory and practice / Соціокультурні аспекти перекладу: теорія і практика. Навч. посібник / Борис Д.П. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2022. – 92 с.
3. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. – Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2019. 200 с.
4. Володіна Т.С., Рудківський О.П. Загальна теорія перекладу для першого (бакалаврського) рівня. Навч.-метод. посібник. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2017. – 296 с.
5. Енциклопедія перекладознавства у 4 т.: том 1. Кальниченко О.А., Черноватий Л.М. Нова Книга, 1 січ. 2020 р. 584 с.
6. Карабан В. І., Панасьєв О. М. Практика перекладу публіцистичних текстів (англо-український та українсько-англійський напрямки). Навчальний посібник. Вінниця: «Нова Книга», 2017. 368 с
7. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову : [навчальн. пос.-довідник для студентів вищих навч. закладів] / В. І. Карабан, Дж. Мейс. – Вінниця : Нова книга, 2003. 608 с.
8. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. К.: Академія, 2019. 280 с.
9. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. 5-те вид., випр і доп. Вінниця: Нова Книга, 2017. 448 с.
10. Максїмов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту : [навч. пос.]. – К. : Ленвіт, 2012. 203 с.
11. Мацегора І.Л. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія»
12. освітньо-професійної програми «Слов'янський переклад та міжкультурні комунікації». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2023. 97 с.
13. Ташченко Г.В. Актуальні проблеми теорії та практики перекладу : конспект лекцій. Харків, 2021. 165 с.
14. Основні моделі перекладу. <https://books.google.pl/books?id=WWg6AAAAQBAJ&pg=PA84&ig=jYaMiIp8VzCf7RoNwCFbg6JsrcM&hl=uk&sa=X&ved>
15. Семантична модель перекладу. http://www.academia.edu/1426730/The_Roles_of_Semantics_in_Translation
16. Трансформаційна модель перекладу. <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/331/3.pdf>

17. Комунікативна модель перекладу.
<http://www.worldtrans.org/TP/TP1/TP1-17.HTML>
18. Типи еквівалентності. <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/331/4.pdf>
19. Теорія рівнів еквівалентності.
<http://translationjournal.net/journal/14equiv.htm>
20. Стилiстичнi особливостi в перекладi. <http://www.translationdirectory.com/article122.htm>